

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาใน

เขตกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา

School Administration Based on Good Governance Principles of High School

Administrators in Phnom Penh Municipality, Cambodia

มานี ดิจ (Many Tech)* ประจัน คะเนวัน (Prajan Kanawan)**

ดร.สมศักดิ์ จีวัฒนา (Dr. Somsak Jeewattana)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา มีกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงพนมเปญ จำนวน 353 คน จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่การเปรียบเทียบระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คือ ควรมีความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน จัดระบบการทำงานให้มีความชัดเจน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการส่งเสริม ดูแลสถานศึกษาและพัฒนามูลนิธิ พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีโอกาส แสดงความคิดเห็นในการจัดทำแผนปฏิบัติการต่าง ๆ

ABSTRACT

The purposes of this study were to study and compare the school administration based on good governance principles as perceived by teachers at high school levels in Phnom Penh municipality, Cambodia. The samples were 353 teachers. The results revealed that the teachers' opinions both as a whole and in each aspect were at high levels. The comparing of the opinions both as a whole and in each aspect were not different, but comparing the different educational level was different at level .05. Considering each aspect, it was found that the opinions of the morality principles were different at level .05, worth value principles were different at level .01, the other aspects were not different. The opinions and suggestions were there should be justice in working, clearly working system, provide justice for school staff, participating in promoting, taking in charge of schools and personal developing. The administrators should give opportunities for staff to present their opinions of making conducting plans.

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา หลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา

Key words: School administration, Good governance, School administrator

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทนำ

หลังจากสงครามภายในหลายทศวรรษทำให้ประเทศกัมพูชา มีการล่าช้าในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน รวมถึงด้านการศึกษาด้วย เพื่อตอบรับกับความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน ประเทศกัมพูชาได้พัฒนาประเทศมาเป็นลำดับ แต่ในนั้นรัฐบาลของกัมพูชาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางการศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้ประเทศ มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่ก้าวหน้ามากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของการศึกษาในการจัดความยากจนและการก้าวพ้นจากความด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจและมุ่งหวังให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล โดยมีแนวโน้มที่สำคัญ 2 ประการ คือ การขยายการศึกษาให้ทั่วถึง และการยกระดับคุณภาพของการศึกษา (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา, 2553) การพัฒนาการศึกษาตั้งแต่ได้รับเอกราชเมื่อปี 2496 รัฐบาลกัมพูชาภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2536 ตามข้อตกลงปารีสได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาการศึกษามากขึ้น มีความพยายามในการส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาภาคเอกชนในต่างจังหวัดเสมือนประเทศเสรีนิยมทั้งหลายโดยกำหนดให้การศึกษา เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของเป้าหมายในการลดปัญหาความยากจนของประเทศ เพื่อยกระดับศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ สู่ระดับสากลซึ่งมีทรัพยากรมนุษย์เป็นฐาน (WTO, 2003; อ้างถึงใน UNICEF, 2007)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2539-2543) ได้กำหนดแนวทางกว้าง ๆ ในเชิงนโยบาย ยุทธศาสตร์ และเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษา 3 ประการ คือ 1) การให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง 2) การยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และ 3) การปรับปรุงการวางแผนบริหารจัดการด้านการศึกษาให้เข้มแข็งมากขึ้น โดยมีแผนการลงทุนด้านการศึกษารองรับในช่วงปี

2538-2543 จากการปรึกษารื้อกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในระดับหนึ่ง แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (2544-2548) เป็นการสานต่อแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่เน้นถึงระดับแผนปฏิบัติการมากขึ้น (กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา, 2553)

สำหรับแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่เรียกว่า Educational Strategic Plan 2009-2013 (พ.ศ. 2552-2556) หรือที่เรียกโดยย่อว่า ESP 2009-2013 มีเป้าหมายระยะยาวในการทำให้เด็ก และเยาวชนชาวกัมพูชาทุกคนได้รับ โอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ทุกระดับสถานะทางเศรษฐกิจ ทุกเพศ ทุกพื้นที่ ทุกเชื้อชาติ แม้ผู้พิการทางร่างกาย เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญของประเทศ และความผูกพันที่ทางรัฐบาลมีต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิของเด็ก (U.N. Convention on the Rights of the Child) (Banal, 2011) คำว่า การศึกษาที่มีคุณภาพนั้น กัมพูชามุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และภูมิภาคในลักษณะที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานโลก และตลาดแรงงานต่าง ๆ ในภูมิภาค ตลอดจนสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนให้สังคม และเศรษฐกิจพัฒนาต่อไป (Pit & Ford, 2004; อ้างถึงใน Chet, 2006)

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษานั้น จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน 4 ระดับ คือ ระดับกระทรวง ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับสถานศึกษา โดยระดับสถานศึกษา เป็นหน่วยจัดการศึกษาอย่างแท้จริง และในการบริหารจัดการในทุกระดับตามแนวโน้มในปัจจุบัน จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการหรือแนวทางที่ดีจึงจะเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับแนวโน้มสภาพปัญหา และความต้องการในยุคโลกาภิวัตน์นำไปสู่ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลขององค์กรหรือหน่วยงาน และเป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ เพื่อให้สถานศึกษาทุกที่เข้าใจใน

หลักการ และแนวทางในการปฏิบัติ (Pit & Ford, 2004)

ทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการบริหารจัดการการศึกษา เป็นผู้มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรนำหลักที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยดำเนินการอำนวยความสะดวก และประสานการจัดการศึกษากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ (กระทรวงอบรมเยาวชน และกีฬา, 2553)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะชาวกัมพูชา จึงมีความสนใจศึกษา การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ซึ่งเป็นสถานศึกษาของรัฐจึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) มาบูรณาการในการบริหาร และ จัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน หลักการดังกล่าวได้แก่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) หลัก ธรรมาภิบาลสามารถบูรณาการเข้ากับการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ และวินัย (กระทรวงอบรม เยาวชน และ กีฬา, 2553) ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง คือ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ปี 1-6 ใน 29 โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย จำนวน 353 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9488

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากได้รับหนังสือจากกระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา ราชอาณาจักรกัมพูชา แล้วผู้วิจัยได้นำหนังสือไปเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานอบรม เยาวชน และกีฬา กรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาความเห็นชอบให้เก็บข้อมูล

โดยผู้วิจัยนำส่งและจัดเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
ทั้งหมด ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา
ทั้งหมดจำนวน 353 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ
การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิ
บาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของ
ครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร
ประเทศกัมพูชา ใน 6 หลัก วิเคราะห์ด้วยการหา
ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตาม
หลัก ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา
จำแนก

ตาม เพศ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Independent Samples
t-test สำหรับการจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และ
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยการวิเคราะห์ความ
แปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance :
ANOVA)

ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
แต่ละฉบับ

4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

4.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถาม
ปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content
Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจก
แจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุง
พนมเปญ ประเทศกัมพูชา โดยรวม และรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. หลักนิติธรรม	4.24	0.32	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.17	0.30	มาก
3. หลักความโปร่งใส	4.21	0.37	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.06	0.33	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	4.11	0.34	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.15	0.33	มาก
รวมเฉลี่ย	4.16	0.29	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.24$)

รองลงมา คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.21$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 2 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพฯ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักนิติธรรม	4.24	0.32	4.24	0.33	0.13
2. หลักคุณธรรม	4.18	0.29	4.16	0.31	0.57
3. หลักความโปร่งใส	4.19	0.36	4.25	0.39	1.52
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.06	0.33	4.05	0.33	0.25
5. หลักความรับผิดชอบ	4.09	0.34	4.14	0.35	1.49
6. หลักความคุ้มค่า	4.19	0.32	4.10	0.34	2.43*
รวมเฉลี่ย	4.16	0.28	4.16	0.30	0.03

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กรุงเทพฯ จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	อายุ						F
	ต่ำกว่า 30 ปี		30-45 ปี		45 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. หลักนิติธรรม	4.31	0.31	4.24	0.32	4.20	0.34	2.19
2. หลักคุณธรรม	4.23	0.28	4.18	0.29	4.12	0.32	2.87
3. หลักความโปร่งใส	4.26	0.34	4.20	0.36	4.20	0.40	0.57
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.12	0.35	4.05	0.32	4.03	0.32	1.46
5. หลักความรับผิดชอบ	4.10	0.38	4.11	0.33	4.11	0.35	0.02
6. หลักความคุ้มค่า	4.27	0.30	4.18	0.33	4.04	0.34	11.07**
รวมเฉลี่ย	4.21	0.27	4.16	0.28	4.16	0.30	2.25

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าครูผู้สอนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของ
ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านหลักคุณค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา						F
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. หลักนิติธรรม	4.33	0.29	4.23	0.32	4.20	0.34	2.81
2. หลักคุณธรรม	4.25	0.26	4.18	0.29	4.11	0.33	0.03*
3. หลักความโปร่งใส	4.26	0.32	4.21	0.36	4.17	0.42	1.02
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.14	0.35	4.06	0.32	4.01	0.33	2.69
5. หลักความรับผิดชอบ	4.13	0.35	4.10	0.34	4.11	0.35	0.15
6. หลักความคุ้มค่า	4.29	0.30	4.15	0.32	4.06	0.35	7.99**
รวมเฉลี่ย	4.23	0.25	4.15	0.28	4.11	0.32	3.05*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิ
บาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ด้านหลัก
ความคุ้มค่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
เขตกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		10 ปีขึ้นไป		
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. หลักนิติธรรม	4.28	0.31	4.24	0.32	4.21	0.33	1.23
2. หลักคุณธรรม	4.23	0.28	4.17	0.29	4.13	0.32	2.68
3. หลักความโปร่งใส	4.25	0.33	4.19	0.37	4.21	0.40	0.62
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.10	0.35	4.05	0.32	4.04	0.32	0.96
5. หลักความรับผิดชอบ	4.11	0.36	4.10	0.33	4.12	0.35	0.12
6. หลักความคุ้มค่า	4.25	0.31	4.17	0.33	4.05	0.33	9.39**
รวมเฉลี่ย	4.20	0.27	4.15	0.29	4.13	0.30	1.69

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ทั้ง 6 ด้าน มีประเด็นที่ค้นพบ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายและสรุปผล ดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของตนตามกฎหมาย ข้อบังคับของสถานศึกษาเป็นอย่างมาก พร้อมยึดถือหลักประชาธิปไตยโดยยึดกฎระเบียบของสถานศึกษาเสมือนธรรมนูญที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามโดยไม่มีข้อยกเว้น หากมีผู้ใดฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษตามที่ระบุไว้ มีการจัดทำโครงสร้างการบริหารงาน จัดกระบวนการดำเนินงาน และประสานการจัดการศึกษากับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งต้องเป็นผู้ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วัชรพงษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล ที่มีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า ภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีระดับ

การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับดีมากในทุก

ด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานประสบปัญหาการขาดแคลนครูกับปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก ผู้บริหารมีการจัดระบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม และเป็นไปตามขอบข่ายของการบริหารงานในสถานศึกษาได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ จัดทำและเสนอของบประมาณ จัดสรรงบประมาณการตรวจสอบ การติดตาม วางแผนอัตรากำลัง และกำหนดตำแหน่ง สรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำพึง (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาล ของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จำแนกตามปัจจัยส่วน

บุคคลและ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ต่อการบริหารงานตามธรรมาภิบาลของโรงเรียนนวมินทราชูทิศมัธยม จังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามบุคลากรที่มีเพศต่างกัน ที่มีอายุต่างกัน มีตำแหน่งแตกต่างกัน ประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน และมีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทุกด้าน

3. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในปัจจุบันมีการล่าช้า ไม่ค่อยมีการพัฒนาปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ทันสมัย ซึ่งยังเป็นระบบการทำงานแบบดั้งเดิมอยู่ ไม่มีการปรับปรุงแผนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพงษ์ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล ที่มีการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผลวิจัยพบว่า ภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลัก

ธรรมาภิบาล อยู่ในระดับดีมากในทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประสบปัญหาการขาดแคลนครูกับปัญหาในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

4. จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีประเด็นทั้งหมด 6 ด้าน ประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นมากที่สุดคือ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเพิ่มมากขึ้น ควรให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรที่มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานสูง อาจเนื่องจาก ขาดความยุติธรรมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มความชำนาญให้แก่บุคลากรของสถานศึกษา รวมทั้งสิ่งจูงใจต่าง ๆ ที่ควรให้รางวัลแก่บุคลากรที่มีฝีมือในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ อาคม (2547) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คนงาน การโรง ก็จะแสดงบทบาทไปตามตำแหน่งดังกล่าวต้องการทำโดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่และตำแหน่ง และสอดคล้องกับ ลี (Lea, 2011) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกานา พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นโดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น ทำให้เกิดกลยุทธ์ การพัฒนาที่เป็นจริง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่น จนถือเป็นกฎเกณฑ์สำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังมีปัญหาการบริหาร ขัดขัดกับผลประโยชน์และพวกพ้อง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงโดย ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ประจัน คณะวัน ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ จิวัฒนา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อยและขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณแต่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และญาติมิตร ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำให้เกิดสติปัญญาความรู้ในวิชาชีพ ตลอดจนชื่นชมคุณธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอบรม เยาวชน และกีฬา. 2553. ตัวบ่งชี้และสถิติทางศึกษา พ.ศ. 2553-2554. กรมการวางแผน. สนับสนุนโดย UNICEF and Sida. กรุงเทพมหานคร มีนาคม 2554. ออนไลน์. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2555, จาก <http://www.moeys.gov.kh/Downloads/Publications/National> ลำพิ่ง ชีรปัญญา. โย, (พระมหาเพ็ญภู). 2554. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียน นวมินทราชูทิศมัธยมจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัชรพงษ์ ตลอดพงษ์. 2548. การบริหารสถานศึกษา ขั้น พื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลสำนักงาน

เขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานข้าราชการพลเรือน อาคม วัชโรสง. 2547. หนังสือผู้นำในการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : การกิจเอกสารและตำรามหาวิทยาลัยทักษิณ

Banal, N. 2011. Impact of Fiscal Policy on Dollarization and Poverty Reduction (Cambodia Case Study). Doctoral Dissertation, Claremont Graduate University. Available from : UMI ProQuest Digital Dissertation.

Chet, C. 2006. Cambodia. In UNESCO. Higher Education in South-East Asia. Bangkok: UNESCO Bangkok.

Lea, P. 2011. High School Principal Good Government and Student Achievement: The Effects of Good Government on the Illinois Prairie State Achievement Examination. Doctoral Dissertation, Capella University. Available from: UMI ProQuest Digital Dissertation, (UMI Order No. 3457284).

Pit, C. & Ford, D. 2004. Cambodian Higher Education: Mixed Visions. In P. G. Altbach & T. Umakoshi (Eds.), Asian Universities: Historical Perspectives and Contemporary Challenges (pp. 333-362). Baltimore: Johns Hopkins University Press.

UNICEF. 2007. Special Protections Progress & Disparity. Old Enough to be a Criminal? <http://www.unicef.org/pon97/p56a.htm> (accessed 2nd April 2008).